

ΟΠΕΡΑ

Η ακμή της κωμικής όπερας είναι ένα από τα βασικότερα γνωρίσματα της κλασικής περιόδου. Έχοντας παρόμοια χαρακτηριστικά εμφανίστηκε ως *opera buffa* στην Ιταλία (με παρακλάδι της το *intermezzo*), ως *opéra comique* στη Γαλλία, *opera ballad* στην Αγγλία, ενώ παρεμφερές είδος στη Γερμανία ήταν το *singspiel*. Η παράδοση της σοβαρής όπερας συνεχίστηκε ως *opera seria* στην Ιταλία και *tragédie lyrique* στη Γαλλία.

ΟΠΕΡΑ BUFFA

Γενικότερα το ιταλικό μουσικό θέατρο και ειδικότερα η κωμική όπερα, λόγω της χαλαρότερης σχέσης με τη μουσική παράδοση, ήταν χώρος καινοτομιών και πειραματισμών και γι' αυτόν το λόγο έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία του κλασικού μουσικού ύφους. Τα έργα έχουν κυρίως ηθικοπλαστικό χαρακτήρα και περιλαμβάνουν συνήθως έξι χαρακτήρες — μάλλον καρικατούρες— οι οποίοι είχαν τις ρίζες τους στην *commedia dell'arte* (λαϊκό αυτοσχεδιαστικό θέατρο με προκαθορισμένους χαρακτήρες, όπως ο Αρλεκίνος, η Κολομπίνα ή η Πουλτσινέλα). Η Νάπολη ήταν η πρώτη πόλη στην οποία το 1709 προγραμματίστηκαν παραστάσεις κωμικής όπερας για ολόκληρη σεζόν, ενώ άλλα κέντρα υπήρξαν η Βενετία και η Ρώμη. Αντιπροσωπευτικότερος συνθέτης της ναπολιτάνικης όπερας ήταν ο *Alessandro Scarlatti*, ενώ της βενετσιάνικης ο *Baldassare Galuppi* (1706-1785), ο οποίος συνεργάστηκε με το δραματουργό και λιμπρετίστα *Carlo Goldoni* (1707-1793).

Intermezzo

Μεταξύ των πράξεων μιας σοβαρής όπερας συνήθως παρεμβαλλόταν ένα σύντομο κωμικό ιντερλούδιο το οποίο είχε στόχο τη χαλάρωση, μέσω της παρωδίας, της σάτιρας και του γέλιου. Η κωμική αυτή διάθεση ερχόταν σε αντιπαράθεση με αυτή του κυρίως έργου. Η πλοκή στα ιντερλούδια, ωστόσο, δεν είχε καμία σχέση με αυτή της *opera seria* και έτσι αποκόπηκαν και σχημάτισαν ένα καινούργιο είδος, το *intermezzo* (ιντερμέδιο). Όπως συνέβαινε στη σοβαρή και στην κωμική όπερα, το *intermezzo* περιλάμβανε άριες και ρετσιτατίβα.

Ένα από τα πιο φημισμένα ιντερμέδια της περιόδου αυτής ήταν το *La serva padrona* (Η υπηρέτρια κυρά), γραμμένο από τον *Giovanni Batista Pergolesi* (1710-1736). Πρωτοπαρουσιάστηκε στη Νάπολη το 1733 ως ιντερλούδιο μιας σοβαρής του όπερας και περιλαμβάνει μια σοπράνο, έναν μπάσο και ένα βουβό τρίτο χαρακτήρα

Γαλλική κωμική όπερα

Η αντίστοιχη *opera buffa* στη Γαλλία ονομάστηκε *opéra comique* (κωμική όπερα). Οι ρίζες της βρίσκονται στο *vaudeville* — λαϊκοί σκοποί προερχόμενοι από παρισινές γιορτές. Η μείξη των *vaudeville* με το ιταλικό στοιχείο είχε ως αποτέλεσμα τη γαλλική κωμική όπερα. Οι λαϊκοί σκοποί αντικαταστάθηκαν με άριες γραμμένες ειδικά γι' αυτόν το σκοπό, τις επονομαζόμενες *ariettes*. Χαρακτηριστικό δείγμα γαλλικής κωμικής όπερας, που σημείωσε εξαιρετική επιτυχία λόγω της απλότητας και της αμεσότητας που τη διέκρινε, ήταν η *Le devin du village* (Ο μάντης του χωριού) του *Jean-Jacques Rousseau*.

Η αγγλική ballad opera

Αντίστοιχα με την ηπειρωτική Ευρώπη, στην Αγγλία αναπτύχθηκε η ballad opera. Η δημοφιλέστερη όπερα αυτού του είδους ήταν η The Beggar's Opera (Η όπερα του ζητιάνου) του Christopher Pepusch (1667-1752), η οποία ανέβηκε το 1728. Ως επί το πλείστον περιλάμβανε γνωστούς για την εποχή λαϊκούς σκοπούς (ballads).

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ -ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ